

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 178/2017-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 15. marca 2017 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Lajosa Mészároša (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Zsoltom Suverom, Advokátska kancelária, Murgašova 1407/3, Košice, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trebišov v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Ro 284/2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ladislava Košíka o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. októbra 2015 doručená sťažnosť Ladislava Košíka (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv

a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Trebišov (ďalej aj „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Ro 284/2014 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Zo sťažnosti vyplynulo najmä, že:

«Dňa 18. júla 2014 bol Okresnému súdu Trebišov (ďalej len „okresný súd“) doručený návrh na začatie konania (vydanie platobného rozkazu) zo dňa 7. júla 2014 (ďalej len „žaloba“), ktorým sa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“) domáha proti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaný“), zaplata sumy 5 000 € s príslušenstvom titulom vrátenia kúpnej ceny. Žaloba bola okresným súdom zaevidovaná pod sp. zn. 9 Ro 284/2014.

V danej veci okresný súd rozhodol platobným rozkazom č. k. 9 Ro 284/2014-11 z 30. júla 2014, ktorým uložil žalovanému povinnosť uhradiť sťažovateľovi žalovanú sumu a jej príslušenstvo, vrátane trov konania.

Žalovaný prostredníctvom svojho právneho zástupcu podal proti platobnému rozkazu odpor, ktorý bol okresnému súdu doručený 30. októbra 2014.

Sťažovateľ sa k odporu žalovaného vyjadril na výzvu okresného súdu z 31.10.2014 podaním zo dňa 07.01.2015.

Avšak okresný súd pojednávanie za účelom prejednávania veci dosiaľ nenariadil. (...)

Z uvedeného je zjavné, že právna vec sťažovateľa nebola ani po uplynutí viac ako 1 roka a troch mesiacov od podania žaloby t. j. od 18. júla 2014, okresným súdom na pojednávaní ani len raz prejednaná.

Okresný súd tak vo veci sťažovateľa nepostupuje v primeranej lehote, resp. bez zbytočných prietahov a efektívne.

Okresný súd nepostupoval bez zbytočných prietahov a v primeranej lehote, ani keď od 31. októbra 2014 (kedy vyzval sťažovateľa na vyjadrenie sa k odporu žalovaného, pozn.) resp. od 7. januára 2015 (kedy sa sťažovateľ k odporu žalovaného vyjadril) až dosiaľ nevykonal nijaký procesný úkon.

Okresný súd v právnej veci sťažovateľa nenariadil pojednávanie ani po viac ako 1 roku a 3 mesiacov od podania žaloby.

Napriek tomu, že v zmysle ustanovenia § 6 OSP v konaní súd postupuje v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania tak, aby ochrana práv bola rýchla a účinná, za daného procesného stavu okresný súd vo veci žaloby sťažovateľky takto nepostupuje.

A teda okresný súd v konaní o žalobe sťažovateľa nepostupoval a nepostupuje v primeranej lehote a bez zbytočných prieťahov.

Vzhľadom k vyššie opísanému postupu okresného súdu v konaní a tým spojeného stavu právnej neistoty, sťažovateľ žiada aj o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 2.500 €.

Sťažovateľ priznanie primeraného finančného zadosťučinenia odôvodňuje predovšetkým tým, že za celé obdobie počnúc od podania žaloby, t. j. od 18. júla 2014 až dosiaľ je vystavený stavu právnej neistoty a tým spôsobenej psychickej záťaži. V právnej veci žaloby sa totiž sťažovateľ (kupujúci) domáha zaplatenia sumy 5.000 € titulom vrátenia kúpnej ceny uhradenej žalovanému (predávajúcemu) za motorové vozidlo, o ktorom dodatočne vyšlo najavo, že bolo odcudzené. Z uvedeného dôvodu bolo toto motorové vozidlo sťažovateľovi orgánmi činnými v trestnom konaní aj odňaté. Dôsledkom zbytočných prieťahov v konaní sa podstatne sťažuje nielen znášanie dôkazného bremena sťažovateľom, ale sa zrejme zhoršujú aj predpoklady vymoženía žalovanej sumy.

Pokiaľ ide o využitie možnosti podať sťažnosť pre prieťahy predsedovi príslušnému všeobecnému súdu, si dovoľujeme poukázať na rozsudky Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. júna 2012, v právnej veci Ištván a Ištvánová proti Slovenskej republike a tiež v právnej veci Komanický proti Slovenskej republike, ktoré nadobudli právoplatnosť 22. októbra 2012 a podľa ktorých ústavný súd nesmie podmieňovať prijatie ústavnej sťažnosti predchádzajúcou sťažnosťou predsedovi dotknutého súdu.

Na základe vyššie uvedených skutočností sťažovateľ navrhuje, aby Ústavný súd Slovenskej republiky po prijatí tejto sťažnosti na ďalšie konanie takto rozhodol:

1. Základné právo [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky ako aj právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru ochrane ľudských práv a základných slobôd, postupom Okresného súdu Trebišov v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Ro 284/2014 porušené bolo.

2. *Prikazuje sa, aby Okresný súd Trebišov v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Ro 284/2014 konal bez zbytočných prietahov.*

3. [REDAKOVANÉ], sa priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 2.500 € (slovom: dvetisíc päťsto eur), ktoré je Okresný súd Trebišov povinný mu vyplatiť do dvoch mesiacov odo dňa právoplatnosti tohto nálezu.

4. [REDAKOVANÉ] priznáva náhradu trov tohto konania v celkovej sume 296,44 € [pozostávajúce z odmeny advokáta za dva úkony právnej služby t.j. 1. prevzatie a príprava zastúpenia, 2. vypracovanie sťažnosti (139,83 € x 2) v sume 279,66 € a z režijného paušálu za dva úkony právnej služby (8,39 € x 2 €) v sume 16,78 €], ktorú je Okresný súd Trebišov povinný mu vyplatiť na účet jeho právneho zástupcu - advokáta JUDr. Zsolta Suvera, do dvoch mesiacov odo dňa právoplatnosti tohto nálezu.»

II.

4. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť

uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, ak namietaným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (porov. napr. I. ÚS 105/06, II. ÚS 66/2011, III. ÚS 155/09, IV. ÚS 35/02).

5. Z petitu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom Okresného súdu Trebišov v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Ro 284/2014.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

Ústavný súd si pri výklade práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

6. Vychádzajúc zo sťažnosti, ako aj z obsahu súvisiaceho spisu okresného súdu, ktorý si ústavný súd vyžiadal, ústavný súd zistil, že napadnuté konanie sa začalo 18. júla

2014, keď bol okresnému súdu doručený návrh sťažovateľa „na vydanie platobného rozkazu o zaplatenie 5.000,-€“ z titulu vrátenia kúpnej ceny motorového vozidla. Okresný súd 30. júla 2014 vydal platobný rozkaz č. k. 9 Ro 284/2014-11, ktorý sa však nepodarilo doručiť na adresu, ktorú označil sťažovateľ vo svojom návrhu, preto musel zisťovať pobyt odporcu prostredníctvom registra obyvateľov, Mestskej polície v Trebišove, Sociálnej poisťovne a napokon prostredníctvom zamestnávateľa, ktorého mu oznámili uvedené orgány. Dňa 30. októbra 2014 odporca prostredníctvom Advokátskej kancelárie JUDr. Danica Birošová, s. r. o., podal odpor proti platobnému rozkazu č. k. 9 Ro 284/2014-11, ku ktorému sa 12. januára 2015 písomne vyjadril sťažovateľ. Dňa 16. septembra 2015 okresný súd urgoval Advokátsku kanceláriu JUDr. Danica Birošová, s. r. o., na predloženie plnej moci. Konateľka uvedenej advokátskej kancelárie však oznámila: „nepodarilo sa dohodnúť na ďalšom zastupovaní klienta v predmetnej veci, z uvedeného dôvodu preto naša kancelária naďalej nebude v predmetnej veci odporcu zastupovať.“ Dňa 27. januára 2016 bola vec prevedená do oddelenia občianskoprávne veci a bola zaevidovaná pod sp. zn. 9 C 43/2016. Dňa 4. apríla 2016 okresný súd vyzval „novú“ právnu zástupkyňu odporcu JUDr. Oľgu Pacolákovú „na súčinnosť - zaslanie vyjadrenia a predloženie listinných dôkazov“. Dňa 26. apríla 2016 sa odporca písomne vyjadril k žalobnému návrhu. Dňa 16. mája 2016 okresný súd vyzval sťažovateľa, aby oznámil, „kedy bola vyplatená kúpna cena 5.000,- Eur“. Dňa 21. júna 2016 bola uvedená výzva vrátená okresnému súdu ako nedoručená. Následne okresný súd 7. novembra 2016 nariadil vo veci pojednávanie na 3. marec 2017. Dňa 15. februára 2017 bol nariadený termín pojednávania zrušený s tým, že spis bude predložený ústavnému súdu.

7. Ústavný súd predovšetkým poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru (napr. I. ÚS 46/01, II. ÚS 57/01, I. ÚS 66/02), podľa ktorej nie každý zistený prierah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prierahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy. Pojem „zbytočné prierahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý možno vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. S ohľadom na konkrétne okolnosti veci sa totiž postup dotknutého súdu nemusí vyznačovať takými významnými prierahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné prierahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 63/00).

Ústavný súd už vo svojich predchádzajúcich rozhodnutiach judikoval, že ojedinelá nečinnosť súdu, hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov sama osebe ešte nemusí zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 42/01). Postup okresného súdu v napadnutom konaní sa nevyznačuje takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné prietahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy. Jediné obdobie od 12. januára 2015 do 16. septembra 2015, počas ktorého bol okresný súd nečinný, hoci nebolo krátke, ešte nemožno považovať za porušenie práva sťažovateľa garantovaného v citovanom článku ústavy a dohovoru. Okrem uvedeného sťažovateľ sám prispel k predĺženiu napadnutého konania tým, že vo svojom návrhu neuviedol aktuálnu adresu odporcu, preto musel okresný súd sám zisťovať jeho pobyt.

S ohľadom na uvedené skutočnosti a v súlade s doterajšou rozhodovacou činnosťou (napr. II. ÚS 134/08) preto neprichádza do úvahy, aby ústavný súd mohol postup okresného súdu v napadnutom konaní po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie kvalifikovať ako porušenie základného práva sťažovateľa zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

8. Okrem uvedeného podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Ústavný súd v súlade s princípom subsidiarity svojej právomoci podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde v danej veci skúmal, či sú splnené podmienky na konanie pred ním. V nadväznosti na to ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou vyžaduje, aby v prípadoch sťažností podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, v ktorých je namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov v konaní pred všeobecným súdom, sťažovateľ preukázal aj využitie právneho prostriedku, na uplatnenie ktorého má právo podľa § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch

a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“), t. j. podanie sťažnosti na prietahy v konaní predsedovi prvostupňového súdu. Splnenie uvedenej podmienky pritom ústavný súd zásadne vyžaduje vo veciach, ktoré sa nachádzajú v počiatočnej fáze konania, t. j. vo veciach, ktoré netrvajú viac rokov, ako to je aj v danej záležitosti. Ústavný súd vo svojej stabilizovanej judikatúre (napr. IV. ÚS 26/2012, IV. ÚS 93/2012) uviedol, že na požiadavke využitia prostriedkov nápravy v zmysle § 62 a nasl. zákona o súdoch na orgáne štátnej správy dotknutého súdu v zásade netrvá v prípadoch, keď dĺžka namietaného konania v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu bola už *prima facie* zjavne neprimeraná, čo však v konkrétnych okolnostiach danej veci nemožno podľa jeho názoru bez ďalšieho konštatovať.

Ústavný súd už viackrát rozhodol (m. m. I. ÚS 34/98, I. ÚS 16/99, I. ÚS 21/99), že účelom práva účastníka konania pred všeobecným súdom podať sťažnosť na prietahy v konaní je poskytnutie príležitosti tomuto súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov. Ústavný súd preto o sťažnosti, ktorou je namietané porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, koná iba za predpokladu, ak sťažovateľ preukáže, že využil označené právne prostriedky podľa zákona o štátnej správe súdov v spojení so zákonom o súdoch a sudcoch, alebo ak sa preukáže, že sťažovateľ túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Podľa názoru ústavného súdu sa podanie sťažnosti na zbytočné prietahy v konaní podľa § 62 a nasl. zákona o súdoch zásadne považuje za účinný prostriedok ochrany takých základných práv, ktoré súvisia so základným právom na súdnu ochranu, ako aj so základným právom na konanie bez zbytočných prietahov (napr. IV. ÚS 153/03). Účinnosť takého právneho prostriedku ochrany pred zbytočnými prietahmi v súdnom konaní potvrdzuje aj znenie zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý vo viacerých ustanoveniach zdôrazňuje povinnosť sudcu konať bez zbytočných prietahov a ustanovuje za také prietahy aj disciplinárnu zodpovednosť [§ 2 ods. 2, § 30 ods. 4, § 52 ods. 1, § 116 ods. 1 písm. b) a § 118 ods. 1 citovaného zákona].

Keďže zo sťažnosti doručenej ústavnému súdu vyplýva, že sťažovateľ, ktorý je kvalifikovane právne zastúpený, sťažnosť na prietahy v konaní nepodal a ani netvrdí, že ju nepodal z dôvodov hodných osobitného zreteľa, a existenciu takýchto dôvodov nemožno vyvodiť ani z obsahu jeho sťažnosti (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde), ústavný súd, opierajúc sa o svoju stabilnú judikatúru (napr. IV. ÚS 44/03, II. ÚS 7/04, II. ÚS 107/04), dospel k záveru, že vzhľadom na okolnosti prípadu niet dôvodu predpokladať, že by využitie sťažnosti podľa § 62 a nasl. zákona o súdoch neumožnilo účinnú ochranu základného práva sťažovateľa priznaného mu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto podľa § 25 ods. 2 v spojení s § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde bolo potrebné jeho sťažnosť odmietnuť aj z dôvodu neprípustnosti.

9. Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

10. Ústavný súd v závere pripomína, že toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej v zmysle § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni tomu, aby po splnení všetkých zákonom predpísaných náležitostí sťažovateľ v tejto veci za predpokladu, že by v ďalšom priebehu napadnutého konania dochádzalo k zbytočným prietahom, predložil ústavnému súdu novú sťažnosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. marca 2017